

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

8. října 2019

Metodika pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení v území

Prezentace průběžné verze

Prezentující: Roman Matoušek

Prezentaci zpracovali: Roman Matoušek, Petr Lang

Mapy zpracovala: Zuzana Kopecká

Agentura
pro sociální začleňování

www.socialni-zaclenovani.cz

Struktura prezentace

1. Jaké jsou cíle Metodiky?
2. Jakými projekty se Metodika inspiroje a na jaké navazuje?
3. Jak Metodika měří rozsah sociálního vyloučení?
4. Jaké jsou *průběžné* výsledky měření?

Cíle Metodiky

- ☐ na základě kvantitativních dat **identifikovat míru rozsahu sociálního vyloučení** v územích
- ☐ **srovnat rozsah** sociálního vyloučení mezi územími
- ☐ pravidelná aktualizace -> **sledovat změny**
- ☐ podpořit diskuzi o podobě veřejných politik zaměřených na řešení sociálního vyloučení
- ☐ obecně podpořit přístup evidence-based policy v sociálním začleňování

Co není cílem Metodiky

- ☐ předepisovat podobu intervencí Agentury či jiných aktérů pro jednotlivá území
- ☐ nahradit hloubkové výzkumy v územích

Postup zpracování

- ☐ **výstupy:**
 - 1x Metodika
 - 13x Zpráv o aplikaci metodiky pro kraje
- ☐ text Metodiky a zprávy pro vybrané kraje (do konce r. 2019)
- ☐ zprávy pro ostatní kraje (2020)

Struktura prezentace

1. Jaké jsou cíle Metodiky?
2. **Jakými projekty se Metodika inspiruje a na jaké navazuje?**
3. Jak Metodika měří rozsah sociálního vyloučení?
4. Jaké jsou *prozatímní* výsledky měření?

Inspirace: obdobné metodiky v zahraničí

Belgie: Programmatorische federale overheidsdienst – Analyse dynamique des quartiers en difficulté dans les régions urbaines belges <https://www.mi-is.be/fr/etudes-publications-statistiques/analyse-dynamique-des-quartiers-en-difficulte-dans-les-regions>

Francie: Ministère de la Cohésion des territoires – Atlas des quartiers prioritaires de la politique de la ville <https://sig.ville.gouv.fr/Atlas/atlas-qpv-2017.pdf>

Německo: Friedrich-Ebert-Stiftung – Ungleiches Deutschland - Sozioökonomischer Disparitätenbericht 2019 <https://www.fes.de/ungleiches-deutschland>

Nizozemsko: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – Leefbaarometer 2.0 <https://www.leefbaarometer.nl/>

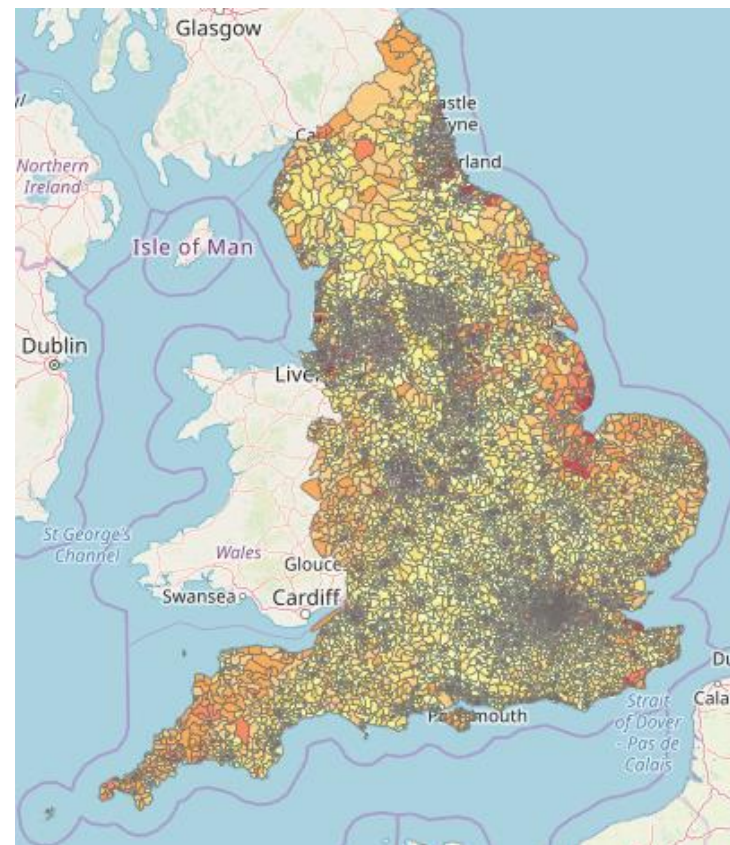
Španělsko: Atlas de la Vulnerabilidad Urbana <http://atlasvulnerabilidadurbana.fomento.es/>

Svět: UN Development Programme – Multidimensional Poverty Index (MPI) <http://hdr.undp.org/en//2018-MPI>

Inspirace: The English Index of Multiple Deprivation

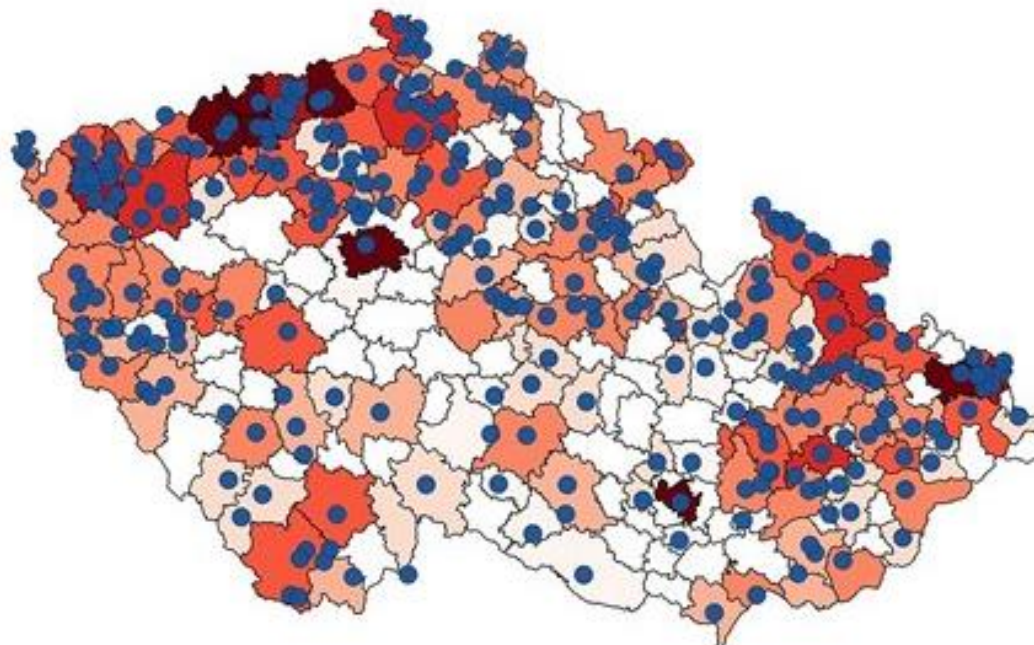
- ☐ aktualizace cca každých 5 let
- ☐ cca 33 000 území
- ☐ index o 7 dimenzích (celkem 36 indikátorů):
 - 1) příjem
 - 2) zaměstnání
 - 3) zdravotní znevýhodnění
 - 4) vzdělávání, kompetence
 - 5) přístup k bydlení a službám
 - 6) kriminalita
 - 7) životní prostředí

Návaznost: *Analýza SVL v ČR (2006 a 2015)*

- ☐ zaměření se na SVL a v nich poté na indikátory sociálního vyloučení
- ☐ silné stránky
 - detailní terénní znalost
- ☐ slabé stránky
 - statický obraz
- ☐ výsledky 2015:
 - 606 SVL v 297 obcích
 - 95 000 až 115 000 lidí

Struktura prezentace

1. Jaké jsou cíle Metodiky?
2. Jakými projekty se Metodika inspiroje a na jaké navazuje?
3. **Jak Metodika měří rozsah sociálního vyloučení?**
4. Jaké jsou *prozatímní* výsledky měření?

Základní koncepční otázky

☐ vymezení konceptu sociálního vyloučení

- ☐ pokrytí několika dimenzí sociálního vyloučení:
 - chudoba, bytová nouze, zadlužení, vyloučení z trhu práce, vyloučení ze vzdělávání

☐ výběr indikátorů

- typ indikátoru: 1 reprezentativní ukazatel vs. kompozitní indikátor
- výběr konkrétních indikátorů

☐ volba územní úrovně

- kraj, ORP, svazky obcí, **obce**, menší územní jednotky

Konstrukce Metodiky (1/3)

- ☐ **zvoleno 5 indikátorů:**
 - ☐ **příspěvky na živobytí (PnŽ)**
 - ☐ **příspěvky na bydlení (PnB)**
 - ☐ **exekuce**
 - ☐ **dlouhodobá nezaměstnanost 12+**
 - ☐ **předčasné odchody ze ZŠ**

Konstrukce Metodiky (2/3)

- ☐ **návaznosti:** *Metodika identifikace lokalit rezidenční segregace* (Sýkora et al. 2015)
 - metodika certifikovaná MPSV
- ☐ **velikost cílové skupiny v území** – počet sociálně vyloučených osob
- ☐ **strukturální charakteristika území** – podíl osob na celkové populaci
- ☐ **odlišnost území od kontextu** – lokalizační kvocient

Konstrukce Metodiky (3/3)

1. krok – pro každou obec:

- příspěvky na živobytí
- příspěvky na bydlení
- exekuce
- dlouhodobá nezaměstnanost
- předčasné odchody ze ZŠ

3. krok – převedení kategorií na body:

- když pod 1. prahem => 0 bodů
- když mezi 1. a 2. prahem => 1 bod
- když nad 2. prahem => 2 body

2. krok – kategorizace dle prahových hodnot:

	Absolutní počet		Relativní podíl		Lokalizační kvoc.	
	1. práh	2. práh	1. práh	2. práh	1. práh	2. práh
PnŽ	30	60	0,9	1,7	1,8	2,5
PnB	40	80	2,1	3	1,8	2,5
exek	100	200	12	18	1,8	2,5
nezam	30	60	0,9	1,7	1,8	2,5
odchod	6	12	5	12	1,8	2,5

4. krok – součet všech bodů:

**výsledná hodnota
sum. indexu
za každou obec**

(min. 0, max. 30 bodů)

Základní výstupy Metodiky

- ☐ **vyhodnocení podle dílčích indikátorů**

- ☐ **vyhodnocení sumačního indexu – mapa celkového rozsahu**

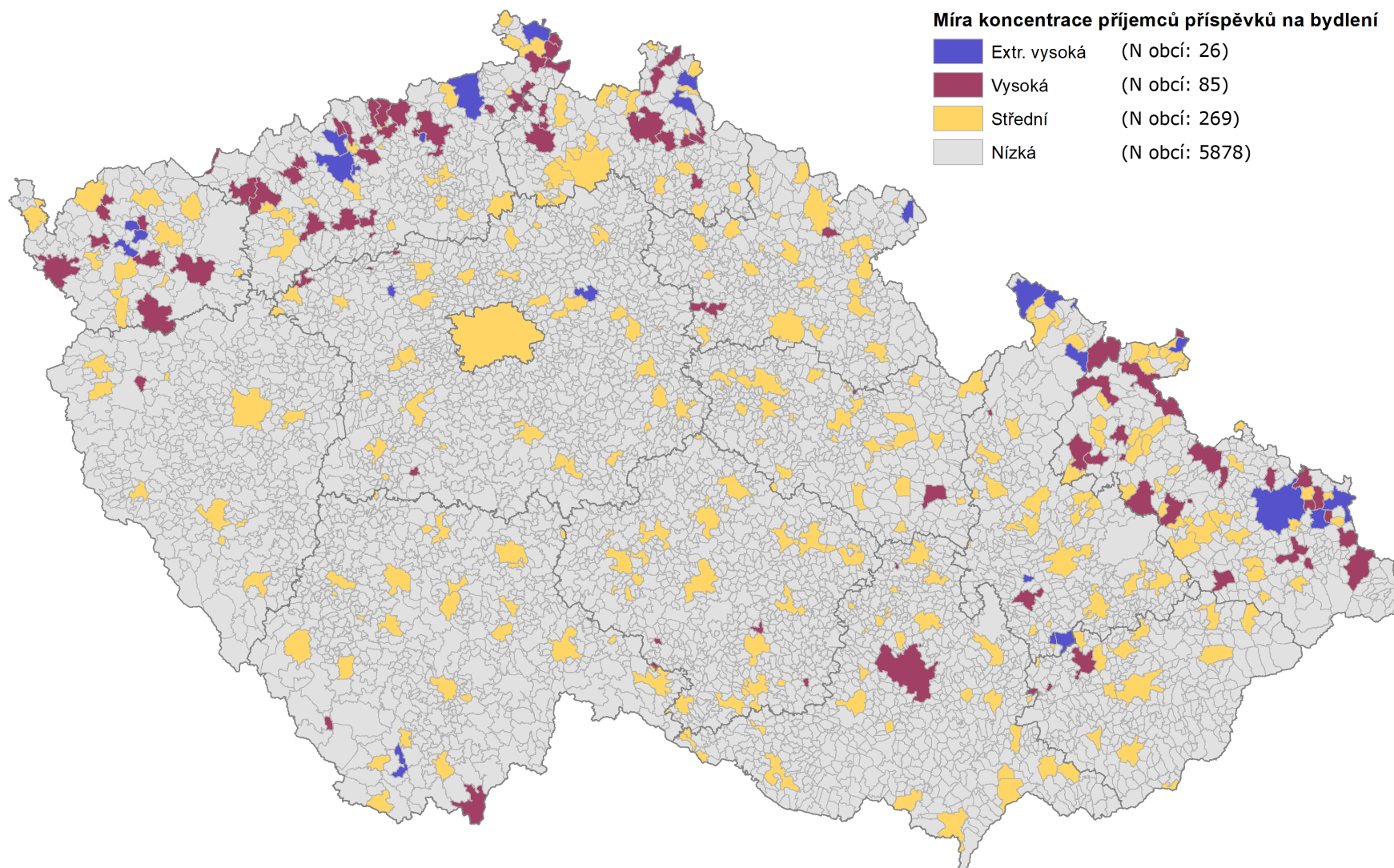

Struktura prezentace

1. Jaké jsou cíle Metodiky?
2. Jakými projekty se Metodika inspiroje a na jaké navazuje?
3. Jak Metodika měří rozsah sociálního vyloučení?
4. **Jaké jsou *prozatímní* výsledky měření?**

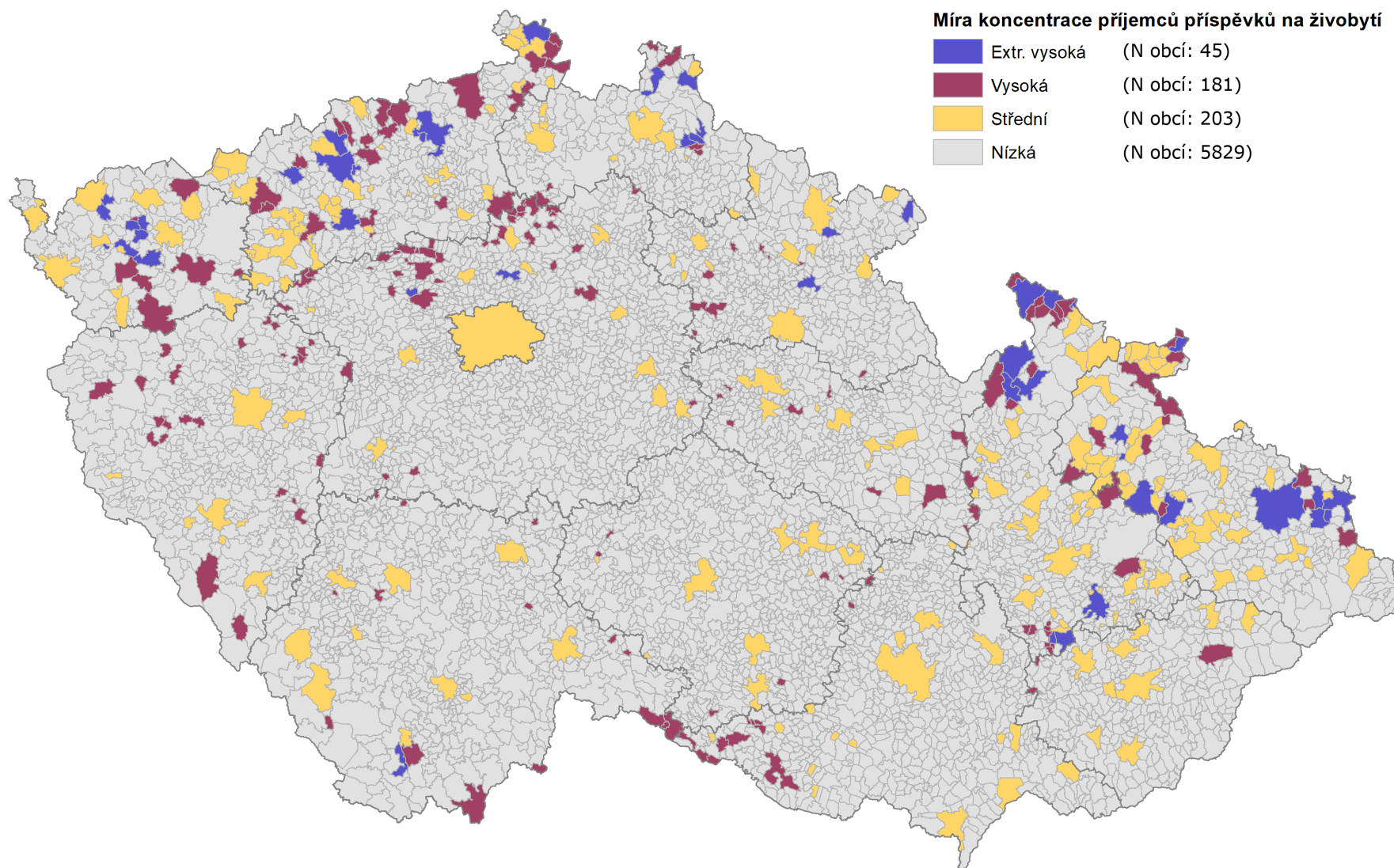

Koncentrace příjemců příspěvků na bydlení v obcích Česka v roce 2018

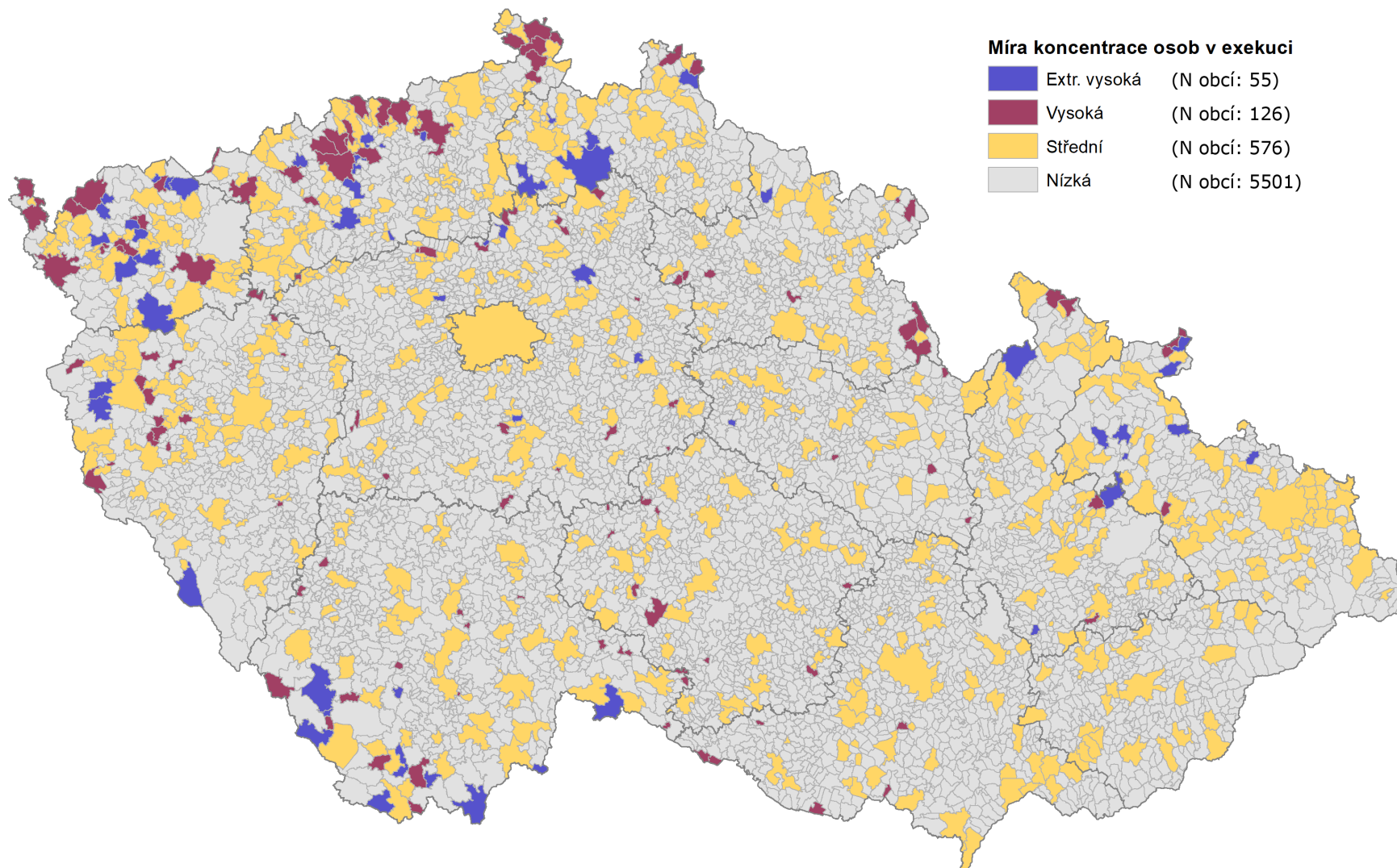
Koncentrace příjemců příspěvků na živobytí v obcích Česka v roce 2018

Koncentrace osob v exekuci v obcích Česka

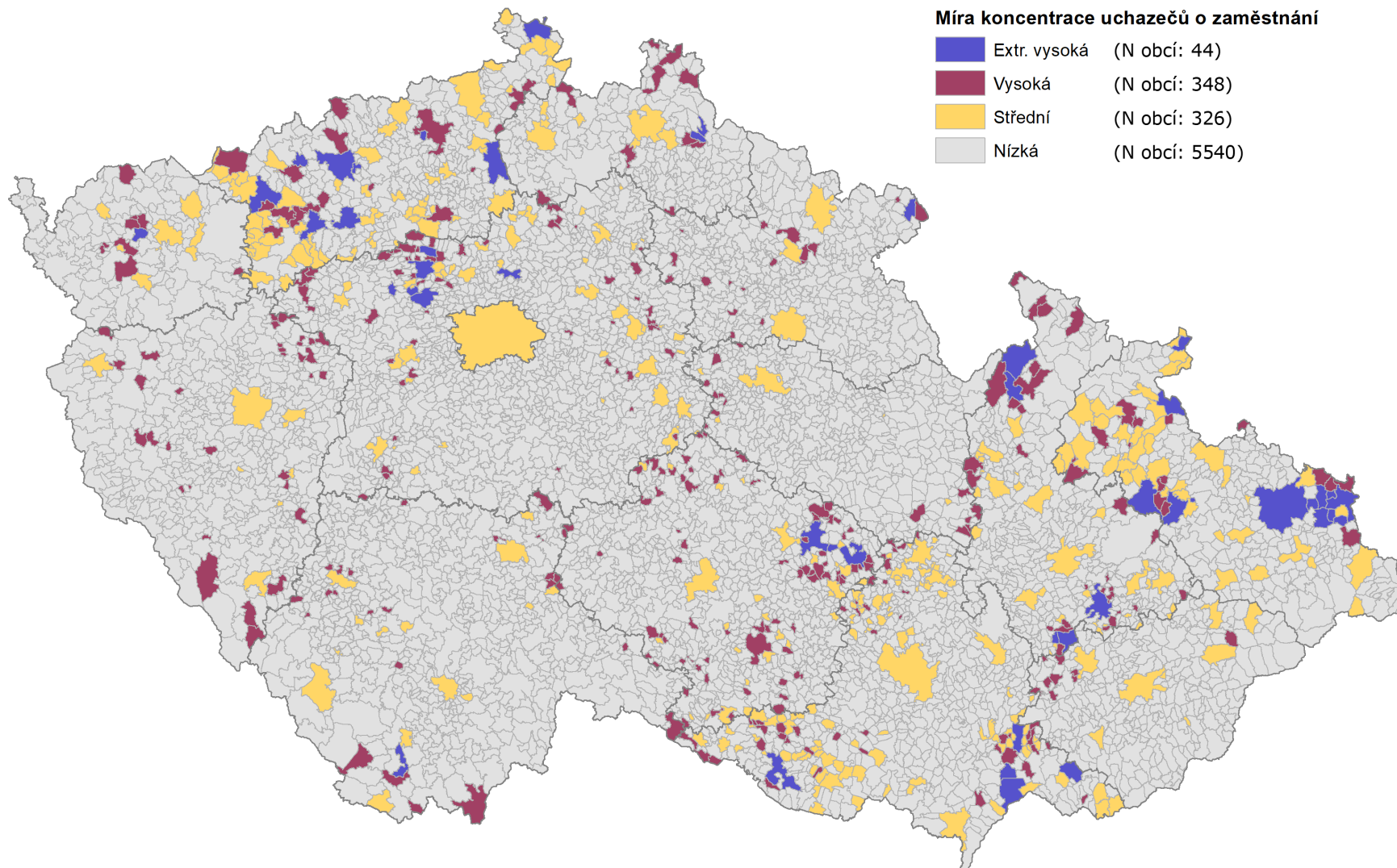
k 31. 12. 2017

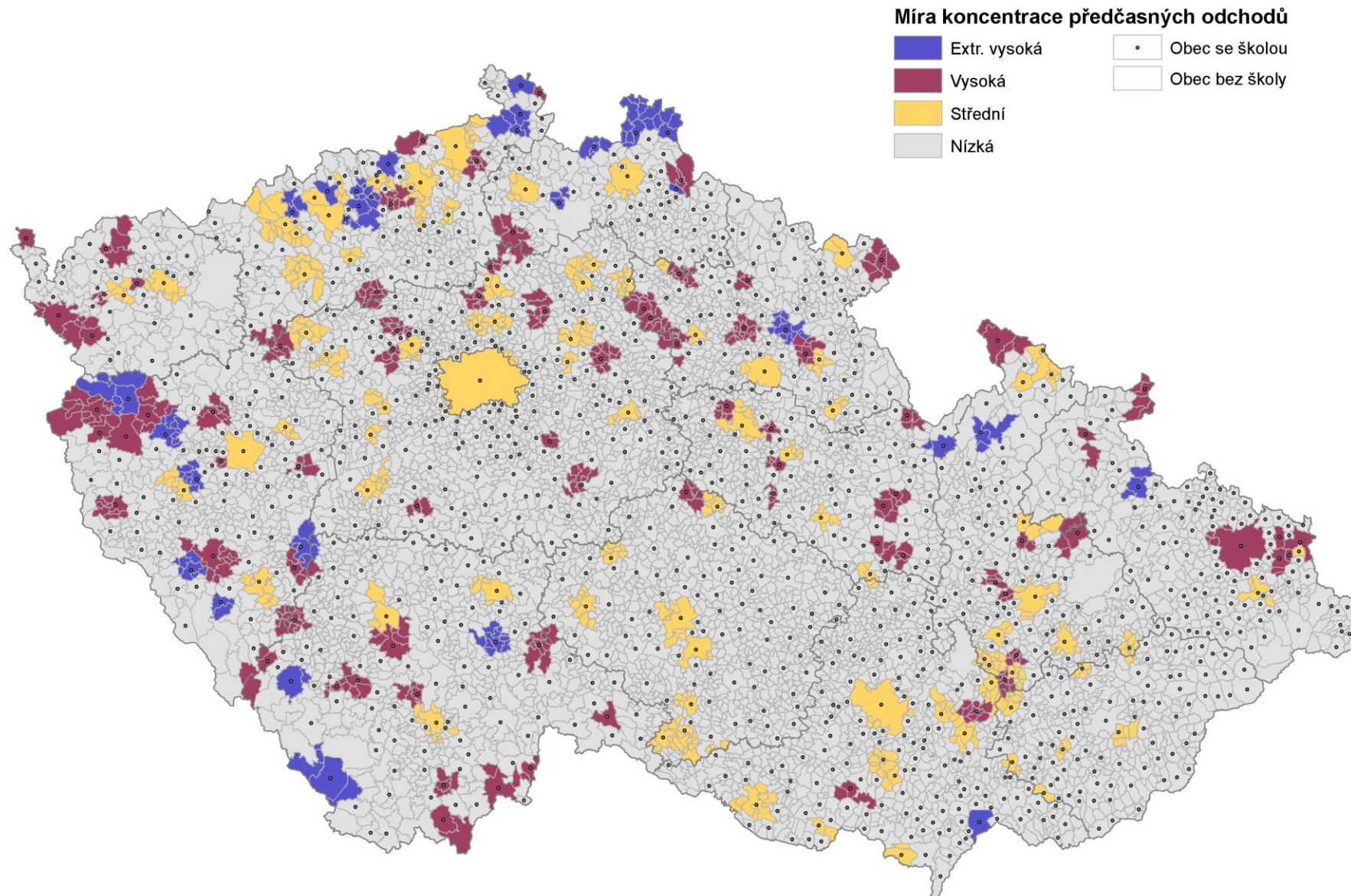
Koncentrace evidovaných uchazečů o zaměstnání v obcích Česka v roce 2018

(V evidenci nad 12 měsíců)

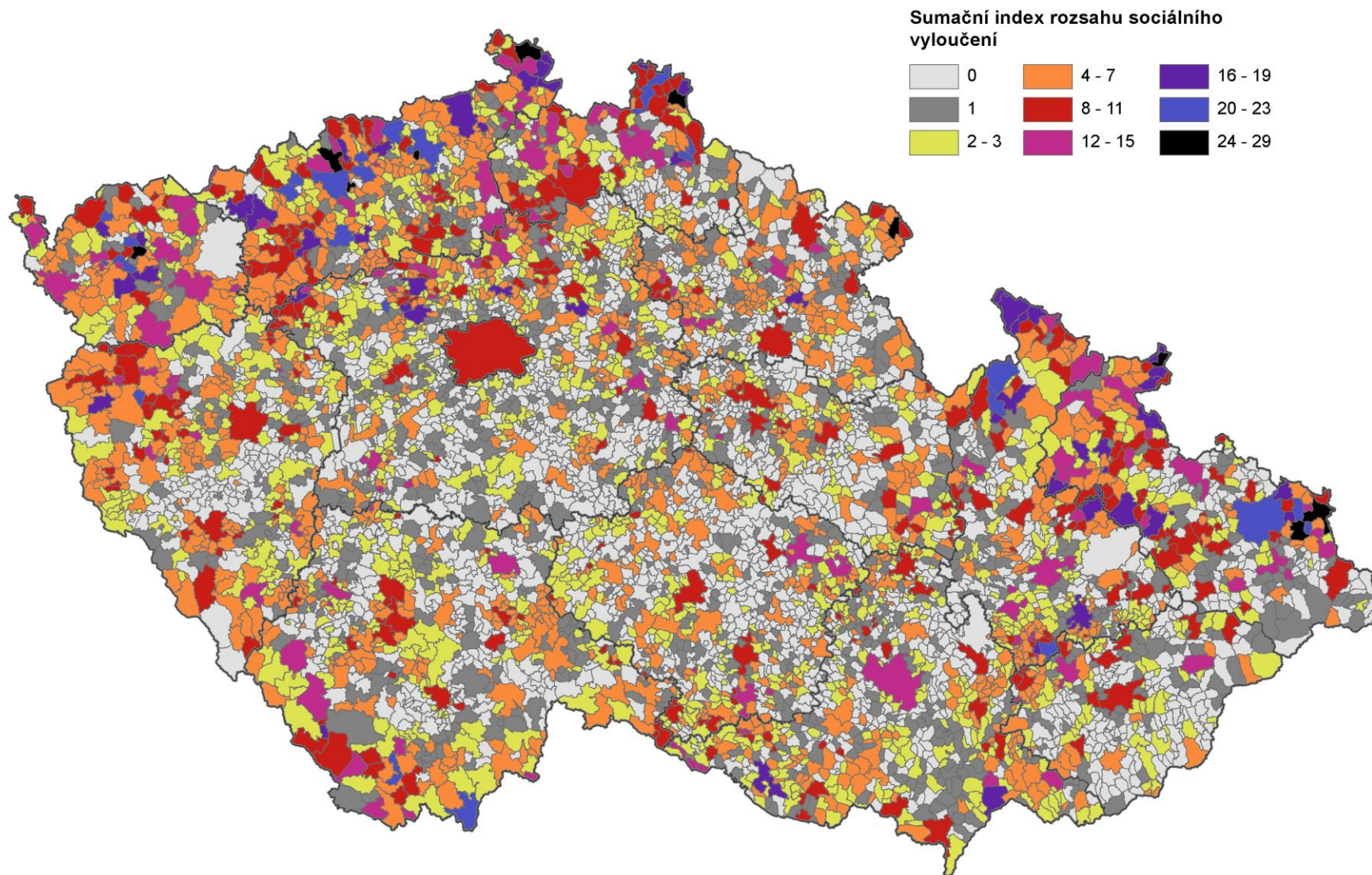

Koncentrace předčasných odchodů ze systému základního vzdělávání pro školní rok 2017/18 (pouze běžné třídy)

Sumační index míry rozsahu sociálního vyloučení v obcích Česka v roce 2018

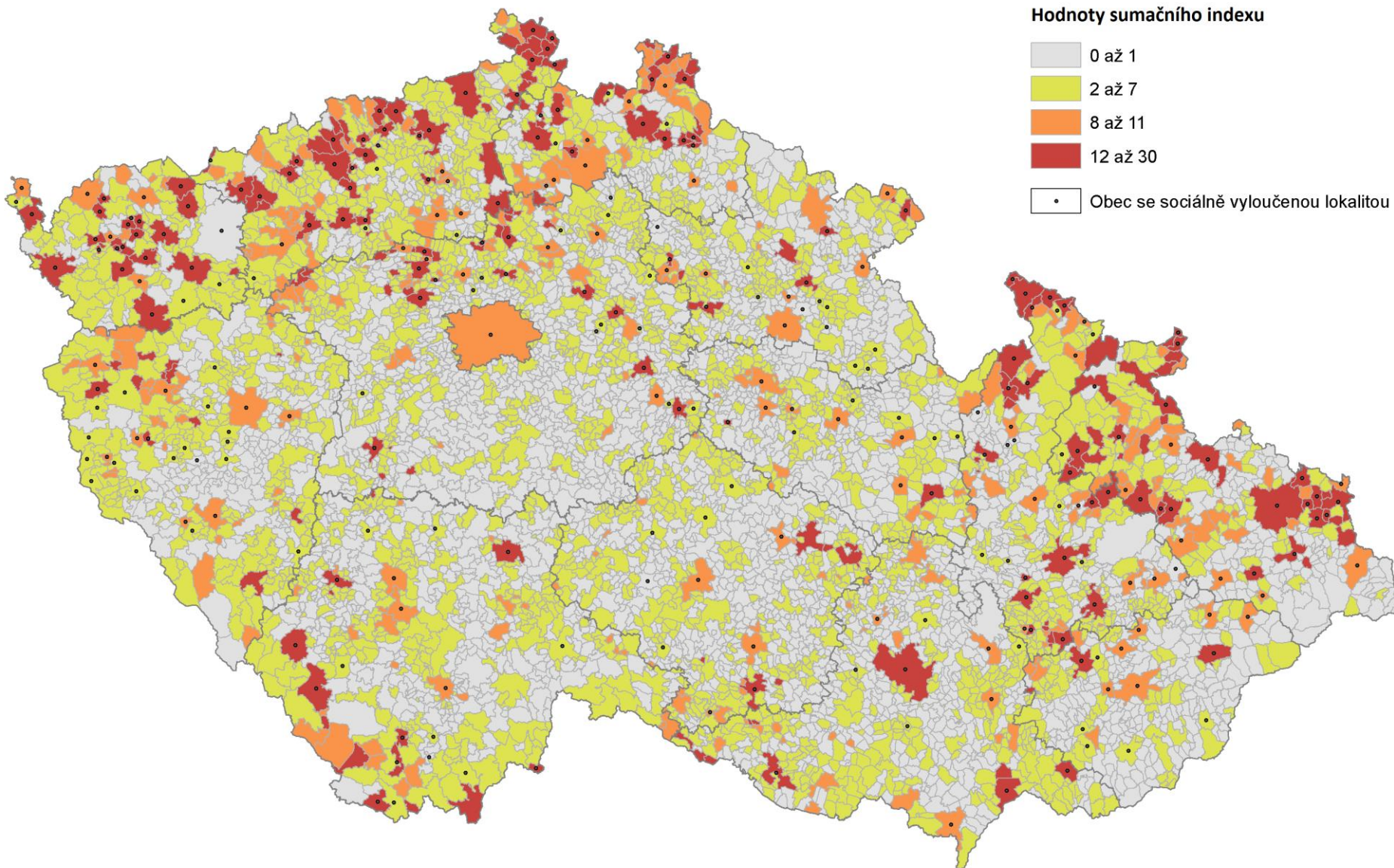

Hodnoty sumačního indexu

• Obec se sociálně vyloučenou lokalitou

Další postup

- ☐ konzultování Metodiky s dalšími odborníky-autory obdobných výstup
- ☐ pilotní ověřování Metodiky
- ☐ finalizace Metodiky
- ☐ 13 Zpráv o aplikaci Metodiky pro kraje
- ☐ certifikace Metodiky
- ☐ vně Metodiky:
 - ☐ provazba Metodiky s:
 - (1) *Metodikou identifikace lokalit rezidenční segregace* (prof. Sýkora et al.)
 - (2) *metodikou Typologie území, ve kterých žijí soc. vyloučení* (ASZ, H. Vališová)
 - ☐ přístup obcí k podpoře ASZ, k různým typům financování ESIF,...
- ☐ využívání a aktualizace Metodiky

Děkujeme za pozornost.

Prezentující: Roman Matoušek

8. října 2019

Prezentaci zpracovali: Roman Matoušek, Petr Lang

Mapy zpracovala: Zuzana Kopecká